

„Azért megyek el választani..”

Beszélgetés Pokorni Zoltánnal, a PDSZ ügyvivőjével

- Annyi halasztás után, biztos-e a Társadalombiztosítási képviselők választásának és az Üzemi Tanácsok megválasztásának dátuma?

P.Z.: - Ez a negyedik, május 21-28 közötti időpont tovább nem halasztható. Érdekesként elmondom, hogy felmerült a május 14-i dátum, de ezt azért módosítottuk, mert akkor lesz a ballagás, és mókás lett volna, ha az úrnákat a negyedik ballagó osztályok vitték volna körbe...

- Kell-e végrehajtási utasítás, vagy ez a törvény már alkalmas arra, hogy el lehessen kezdeni a felkészülést?

- Alkalmas, a Munka Törvénykönyve és a Közalkalmazotti Törvénykönyv a köz-társasági elnöknek adja a jogot, hogy kijelölje azt a pénteki napot, amikor a TB képviselők választását meg kell tartani. Feltehetően május 21-én lesznek a választások. A törvénymódosítás úgy rendelkezik, hogy az ezt követő héten kell az Üzemi Tanács- és a Közalkalmazotti Törvény szerinti választásokat megtartani. A szavazatok összesítéséről a közalkalmazotti területen lesz még egy rendelet, amely arról szól, mely szinteken hogyan kell összeszámolni a szavazatokat, ami meghatározza a szakszervezetek reprezentativitását. Ez azonban a felkészülést nem befolyásolja.

- Maradjunk még a reprezentativitásnál. Ha sikeresen szerepel egy szakszervezet, milyen szinteken lesz reprezentatív?

- Ha a versenyszférában, tehát a MT hatálya alá tartozó területeken dolgozik egy szakszervezet, a reprezentativitás elsősorban a munkahelyi szinten érvényesül. Ha az ÜT képviselőkre adott szavazatok legalább 10%-át megszerzi az illető szakszervezet, akkor kollektív szerződést köthet, vétőjoga van. Tágabban a versenyszférára csak a helyi kollektív szerződésen keresztül hathat majd a reprezentatív szakszervezet. A MT 34. bekezdése szerint az ágazati miniszter kiterjesztheti a kollektív szerződéseket ágazati szerződésre.

A közalkalmazottaknál már eleve az említett rendelet fogja szabályozni a különböző szinteket. A munkahelyi szintet, ahol Közalkalmazotti Tanácsok működnek, és a szakszervezeti jelöltek segítségével a szakszervezetek reprezentatívá válnak, az önkormányzati szintet, az ágazati, minisztériumi fennhatóság területét, és a negyedik, makroszintet, ami ma a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Tanácsában jelenik meg. Hiszen a törvény csak annyit mond: az „adott körben reprezentatív szakszervezetet illeti meg a tárgyalási jog...”

- A TB választások adhatnak-e reprezentativitást?

- A TB választásokat olyan megmérettetésnek szántuk, amely kiegyensúlyozza az ÜT választásokra való felkészülés esélyegyenlőtlenségéből adódó torzulásokat. Azt mondtuk, hogy kétféle választás legyen, és ezek eredménye összességében ad majd képet arról, hogy melyik szakszervezet mennyire erős. Mivel a TB választásokról az elfogadott szabályozás ellentétes az ÉT kompromisszummal, ebből a szempontból meggyengíti a szakszervezeteket.

- Nem sikerült elérni, hogy következményei legyenek a TB választásoknak a reprezentativitásra...

- A megállapodás arra vonatkozott, hogy a két választás együttesen vehető figyelembe például az ÉT-tárgyalásokon vagy a vagyoni megállapodásoknál. A mai szabályozás szerint ez a választás alapvetően „csak” a TB-re lesz hatással, illetve, ha sikeres lesz, valamit mutat majd a szakszervezetek országos jelentőségéből, politikai súlyából. A törvény szerint az ÜT és KT választások fölértékelődtek. Ebből az következik a LIGA számára, hogy továbbra is, mind a két választást szem előtt kell tartania, de nagyobb hangsúlyt kell fektetnie az ÜT, KT kampánymunkára.

- Miért menjünk el a TB választásra, miért jó, hogy ott a szakszervezetek jelöltjei vannak?

- Két okból kell választani. Egyrészt valamennyien szeretnénk nyugodtak, biztosak lenni abban, hogy nem fölöslegesen fizetjük be a fizetésünk tizedét a TB-alapba, és nem fölöslegesen vonja le a gazdálkodási költségekből a fizetésünk 44 százalékát a munkáltató. Hatalmas pénzekről van szó! Összességében a TB alap a teljes állami költségvetés felét teszi ki, több mint 550 milliárd forintot. Ez önmagában mégsem olyan sok, hiszen innen kellene fedezni az egészségügyi és a nyugdíjellátási kiadásokat. Tudjuk, hogy ma ezt nem garantálja. De fontos, hogy azok gyakoroljanak felügyeleti jogot ezen összeg fölött, akik befizetik. A munkavállaló ne lehessen a mindenkori kormány pénzügyi akcióinak kiszolgáltatója. Az alapot maguk a járadékfizetők, a munkáltatók és a munkavállalók felügyelik, hiszen érdekelték abban, hogy arra fordítódjék, amire kell.

A másik ok, amiért én legalább is részt fogok venni a szavazáson, hogy ez a választás alkalmas arra, hogy hírt adjon a szakszervezeti konföderációk támogatottságáról Magyarországon. Mégpedig úgy, hogy a szakszervezetek ne egymást gyengítsék, ne a pártok megosztó taktikája érvényesüljön, hanem pozitív kampánnyal, a szakszervezeti mozgalom fontosságát hangsúlyozva megmérettődjenek e mozgalmak, és kiderüljön, hogy ki mögött mekkora támogatottság áll. Fontos, hogy tudjuk, kik a partnereink, a munkavállalók kire számíthatnak. Fontos, hogy azok a pártok, akik 4 évre kapnak megbízatást, tisztában legyenek azzal, hogy a politikai felhatalmazás csak az egyik fajta felhatalmazás Magyarországon. Létezik egy társadalmi felhatalmazás is, amely a szakszervezeteken keresztül jelenik meg, és ez legalább annyira legitim, mint az övék.

K.L.

Választások: májusban

Régóta húzódó vita végére került pont a parlament február 23-i ülésén. Életbe lépett a társadalombiztosítási képviselők választásáról szóló törvény, valamint a 1991. évi XXVIII.-as törvény módosítása, amely többek között szentesítette a hat szakszervezet szeptemberi megállapodását, valamint biztosította a kis szakszervezetek tisztségviselőinek munkajogi védelmét.

Eseménytörténet

Február elején a Szociális Bizottság módosító javaslata felkavarta a kedélyeket a TB-törvény körül. „A választás csak akkor érvényes, ha azon a szavazásra jogosultak legalább 25 %-a megjelenik, és akkor eredményes, ha több mint 50 %-os a részvétel”. Ennek a javaslathoz az üzenete a következő: a szakszervezeteket ki kell szorítani a TB önkormányzatból, hiszen biztosra vehető, hogy ennyi honpolgár nem vesz részt a szavazáson. Ezért a 6 konföderáció február 10-11-én Balatonfüreden egyeztető tárgyalást tartott. A tárgyalás során a Szociális Bizottság javaslatát egyhangúan elvetették és levélben fordultak Antall Józsefhez, felkérve, hogy a kormány egyeztessen a társadalombiztosítási önkormányzat körül felmerült problémákat. A találkozóan a szakszervezetek egységesen elvetették a „25-50 %-os” választási limitet és bármilyen választási limit esetén többfordulós választást követeltek. Surján László kompromisszumos javaslata az volt, hogy legyen a választási limit 20 %, valamint, ha a választás során ezt a részvételt nem sikerül elérni, a választáson 6 %-os küszöb-érték felett szereplő konföderációk a választási eredmények figyelembevételével delegálnak az önkormányzatokba.

A füredi találkozón az érzékelhető feszültségek ellenére a „hatok” egyetértettek abban, hogy a szakszervezetek közti vagyoni megállapodást is szabályozó XXVIII. törvényt záros határidőn belül el kell fogadni. A LIGA-Munkástanács-ÉSZT elfogadhatatlannak tartva azt a lehetőséget, hogy az ÚT-választás legyen az egyedüli reprezentatív választást meghatározó tényező, a következő javaslattal állt elő: a TB-választások elmaradása esetén a „hatok” a vagyoni megállapodás arányait figyelembevéve delegálnak a TB-önkormányzatba, és a delegáló konföderáció ill. azok tagszakszervezetei reprezentatívnak minősülnek. A reprezentatív választást illetően a SZEZ és az Autonómok nem fogadták el a javaslatot, az MSZOSZ pedig azzal a megszorítással fogadta volna el, hogy a reprezentatív választást ilyen módon elnyert szakszervezeteknek ne legyenek kollektív szerződést kötő jogosítványai. A „hatok” szeptemberi megállapodásának volt egy kiegészítő eleme: A reprezentatív választás teljes körű bevezetésére csak a második üzemi tanács-választás eredményének megállapítása után kerüljön sor. A fenti javaslatot 5 szakszervezeti konföderáció támogatta, az MSZOSZ pedig kijelentette, hogy nem tesz lépéseket a megállapodás ellen, de kérte, hogy ez a kiegészítő megállapodás ne kerüljön bele

a 6 konföderáció közötti megállapodás jegyzőkönyvébe. Ez a kívánság komoly veszélyeket rejtett magában, hiszen a támogató konföderációk közül a SZEZ, és az Autonómok időnként elfeledkezett a megállapodásról, és így a kormánnyal szemben szinte lehetetlen lett volna érvényesíteni a reprezentatív választást.

A fent említett kiegészítő megállapodás alapján Katona Kálmán képviselő módosító javaslatot nyújtott be a XXVIII. törvényhez. A javaslatot a kormány elutasította, 2 konföderáció pedig támadta, ennek következtében a Szociális és Alkotmányügyi Bizottság 1/3-os támogatását sem nyerte el. Ezek után Mile Lajos országgyűlési képviselő csatlakozó módosító indítványt adott be, mely javasolja, hogy *maradjon meg a tisztségviselői védelem és a kifogáshoz való jog minden szakszervezet számára, és a kollektív szerződést a szakszervezetek együttesen köthetik meg, továbbra is. A szakszervezetek közötti vita esetén a vitatott pontokról a munkavállalóknak szavazniuk kell, és a szavazás után a kisebbségi véleményt képviselő szakszervezet nem akadályozhatja meg az érvényes kollektív szerződés megkötését.*

Ezzel egyidőben Horváth László FIDESZ-es képviselő is módosító indítványt adott be a TB-törvényhez, mely szerint *„reprezentatív az a konföderáció ill. annak ágazati-szakmai és munkahelyi szervezete, amely a TB-választásokon leadott szavazatok 10 %-át megszerzte.”*

A LIGA helyzetét megnehezítette az a tény, hogy nemcsak a Mile-féle javaslatot, azaz a „lebegtetést”, hanem a Horváth-féle, a reprezentatív választást a TB-választásokhoz köthő javaslatot is nekünk tulajdonították, és ezzel a szakszervezetek közötti megállapodás felrúgásával vádolt minket az MSZOSZ.

Február 18-án a LIGA Tanács a következő határozatot hozta: *A LIGA nevében tárgyaló delegációnak el kell érnie, hogy a parlament fogadja el a XXVIII. törvény módosítását, a LIGA fogadtassa el a Mile Lajos által beadott módosító indítványt a munkavállalói oldalal. Ha az utóbbi nem sikerül, a LIGA fenntartja magának a külön kezdeményezés jogát. A fentiek teljesülése érdekében a konföderációk közös fellépéssel próbálják meg visszavonni a FIDESZ által benyújtott módosító indítványt.*

A delegációnak támogatnia kell a népjóléti miniszter kompromisszumos javaslatát. (TB-választáson 20 %-os limit, eredménytelen választás esetén a leadott szavazatok legalább 6 %-át elérő konföderációk delegálnak a TB-önkormányzatba.)

Február 19-én találkozóra került sor Nagy Sándorral, aki határozottan képviselte, hogy számukra elfogadhatatlan, hogy a TB-választásoknak bármilyen következménye legyen a szakszervezeti jogosítványokra, de a nem reprezentatív szakszervezetek kollektív szerződés-kötési jogosítványai is. Aznap, a Munkavállalói Oldal egyeztetésén a konföderációk egyetértettek abban, hogy a népjóléti miniszterrel kötött megállapodást közösen kell képviselni az ÉT-ben, és a XXVIII. törvényt minél hamarabb el kell fogadnia a Parlamentnek. Azonban a reprezentatív választás lebegtetését

(Mile-féle javaslat) illetően a SZEZ vétőt jelentett be, és az MSZOSZ a vétőhöz közeli álláspontot hangoztatott. Az ÉSZT és az Autonómok hajlandók voltak tárgyalni a lebegtetésről, de azt az álláspontot képviselték, hogy ezt az Oldalnak konszenzussal kell elfogadnia.

A konszenzusos megállapodás a következő volt: **A TB- és ÚT-választásokat egyidőben kell megtartani 1993. május 7. és május 31. napja között. A tisztségviselői védelem minden szakszervezetet megillet. A kifogás joga - kollektív szerződésbe tartozó kérdések kivételével - minden szakszervezetet megillet. A kollektív szerződés kötéséhez való jog az ÚT-választáson elért reprezentatív választáshoz kötődik.**

A február 20-i Érdekegyeztető Tanácson a kormányzat oldal továbbra is vállalta a TB-vel kapcsolatban kötött megállapodást (ha 20 % a részvétel, érvényes a szavazás), valamint a XXVIII. törvény minél előbbi elfogadását a Szolidaritás kivételével mindhárom oldal támogatta. A szakszervezeti tisztségviselők védelmével ill. a kifogás jogával kapcsolatos munkavállalói álláspontot mindhárom oldal elfogadta.

Február 22-én, a Szociális Bizottság ülésén a kormány az ÉT-ben vállalt kötelezettségének megfelelően az ÉT-én elfogadott javaslatokat csatlakozó módosító indítványként terjesztette be, de a Bizottság nem vonta vissza a TB-választások 25-50 %-os részvételi limitjére vonatkozó előterjesztését! Sőt, február 23-án az Alkotmányügyi Bizottság nem tárgyalta sem a XXVIII. törvénnyel, sem a TB törvénnyel kapcsolatos indítványokat. Ekkor a LIGA, a Munkástanácsok és az MSZOSZ elnökével közölte az MDF frakcióvezetője, hogy csak akkor várható a XXVIII. ill. a TB-törvény parlamenti megszavazása, ha a szakszervezetek elfogadják a TB-választás érvényességének 25 %-os limitjét, és eredménytelen választás esetén újabb választás megtartását legkésőbb 1994. december 31. napjáig. Ezt követően Nagy Sándor bejelentette, hogy elfogadja a 25 %-os limitet. A FIDESZ és az MDF pedig visszavonta módosító javaslatait.

A törvény

Február 23-án a Parlament elfogadta a TB-önkormányzatok választásáról szóló, valamint és a XXVIII. törvény módosítását. A törvény legalizálja a tényleges helyzetet a Tárogató úton és a Városligeti fasorban. Megoldja a vidéki székházak tulajdonjogát, ami infrastruktúrát és gazdaságos működtetés érdekében a szakszervezetek számára létkérdés. A 15 megyei székház tulajdonjoga a következő százalékarányban oszlik meg: MSZOSZ 40, LIGA-Munkástanács 35, SZEZ-ÉSZT-ASZOK 20, Egyéb 5 százalék.

Az országos konföderációkra leadott szavazatok alapján delegálják TB-képviselőiket aszakszervezetek. De az Érdekegyeztető Tanács munkavállalói oldalán is azok vehetnek majd részt, akik jól szerepeltek a társadalombiztosítási és az üzemi tanácsi választásokon. A munkavállalói oldal képviselői a

támogatott konföderációk köréből fognak ki-kerülni, ami megakadályozza, hogy néhány kis létszámú szervezet bojkottálja a megállapodásokat, de a LIGÁ-nak is megmérettetés jelent, hiszen, jól kell szerepelnie a TB választásokon.

Az üzemi tanács választásokat kétszer kell majd lebonyolítani. Az év májusában az ágazati vagyon használati joga kerül megosztásra, míg két év múlva a tulajdonjoga. A vagyon felére elidegenítési és terhelési tilalom lép érvénybe, de 1/3-a el is adható a VIKSZ ellenjegyzésével, amely szervezet a hozzájárulását csak a vagyon 1/3 részétől a feléig terjedő sávban mérlegheti. Elidegenítéskor viszont a vételár a használati jogot szerzett szervezeteket is megilleti, akik a vagyon 1/3-ig megterhelhetik az ingatlanokat. Így az ágazatoki vagyon tekintetében 2 évet kapunk, hogy a vagyon végleges megosztásáig minden munkahelyen jól szerepeljünk a mostani és a következő Üzemi Tanács választásokon. Ezért mindent meg kell tennünk, hogy sikeresek legyenek a választások. A kampány elindult.

S.G.-K.L.

NEMZETKÖZI HÍREK

A PDSZ március 5-7-ig szervezi meg a közép-kelet-európai pedagógus szakszervezetek kongresszusát Budapesten, a Tárogató úton. A Soros Alapítvány által támogatott rendezvény témái között szerepelnek szakszervezetépítési, kollektív szerződéssel kapcsolatos kérdések, valamint a közép-kelet-európai szerepvállalás a nemzetközi szervezeti életben kérdésköre.

* * *

Március 7-11 között a belga és a magyar Munkaügyi Minisztérium közötti együttműködés keretében egy hetes szemináriumot szervez Brüsszelben, a *Versenysszféra érdekegyeztetési modellje* témakörben. A munkavállalói oldalt képviselő LIGA küldött Szalai Jenő, a LIGA érdekegyeztetési feladataival megbízott alelnöke.

* * *

Március 28-31 között Bill Lomax elnökletével tudományos konferenciát rendeznek Budapesten, a Benczúr utca 45.szám alatt. A konferencia témája a pártok és a szakszervezetek kapcsolata az átmeneti időszakban. A tudományos ülésszak után Bill Lomax a LIGÁ-ba látogat.

Menedzseri szemlélet...

Levelt kaptunk Kazincbarcikáról, amely azt bizonyítja, hogy rendszerváltás ide vagy oda, a Borsodi Hőerőmű Munkavállalóinak Demokratikus Szakszervezete nap mint nap a puszta törvényes (jogsabályi) jogosultságai érvényesítéséért is meg kell, hogy harcoljon. Sajnos e három megtörtént eset nem egyedülálló a független szakszervezeti mozgalomban...

1. Tisztségviselők védeleme

Már a rendszerváltás után egy vállalati igazgató - jogi diplomás tanácsadójával egyeztetve - úgy „határozott(!)”, hogy a jogszabály alkotók bizonyára nem lehetnek annyira ostobák, hogy (az ő személyes megítélésével szemben) minden választott szakszervezeti tisztségviselő (sőt az u.n. kooptált tisztségviselők) számára is biztosítani kell a fokozott munkajogi védelmet. Igazgatónk így gondolkodott: Vannak a munkáltatóval u.n. „konfliktushelyzetbe kerülő” szakszervezeti tisztségviselők, és vannak olyanok, akik „nem kerülhetnek konfliktushelyzetbe” (talán gondolta: ne merészeljenek konfliktushelyzetbe kerülni). Ilyen egyéni osztályozás alapján aztán úgy alkalmazta az érvényes MT. előírásait a munkaviszony megváltoztatásában, ahogyan jónak látta.

Például, megszüntette a munkaviszonyát egy szakszervezeti tisztségviselőnek, az alapszervezet írásbeli kifogásolására nem is reagálva, a felsőbb szakszervezeti szervet nem tájékoztatva. (Tegyük hozzá: nem valós indokkal).

Az már nem is olyan mellékes, hogy az igazgató ma már osztályvezető, a jogi tanácsadója előlépett: ma már egy vezérigazgató tanácsadója.

Lehetséges, hogy még akkor is lesznek jó jogi tanácsai, ha már az ezekre alapozó főnökei mind eltűnnek? El ne felejtjük: az illetékes munkaügyi bíróság „meggyőzte” az igazgatót, hogy „nem nyerő” az elmélete.

Nincs sajtóhiba az írott MT. szövegében...

2. Munkaidőkedvezmény

Az úgynevezett „rendszerváltás” kezdete óta már „2-3. generációs” munkáltató, ki tudja, milyen „ihletés” hatására, kérdést intéz önmagához: „Hogy van az, hogy egyes szakszervezeti tisztségviselők - átlagkeresettel (!) - távol maradnak a munkahelyüktől?”

Addig dédelgeti a problémát, amíg meggyőzi önmagát: „ez nem szolgálja a vállalat érdekeit, ezen (a LIGA szakszervezet legaktívabb tagját érintően) sürgősen változtatni kell!”

Aztán elindul az ellenakció. „Szóbeli figyelemfelhívás” - hatása nincs. „Ajánlások, majd fenyegetések” - hatása nincs. „Belső ellenőr célvizsgálata” - hatása nincs. „Önkényes - öncélú kikértesítési-igazoltatási igények” - hatása nincs.

Csak hogy ezek a vezetők nem 2-3 éve tanulják a demokráciát. Őket ebbe „növesztették” (különböző fokozatú u.n. „káderutánpótlás” nevelő tanfolyamokon).

Újabb igények: „számoljon el a szakszervezet elnöke” (nem az érintett személy), hogy mikor, mire vették igénybe az MT. 25.par.-ban biztosított munkaidőkedvezményt.

Érvényes, magasabb szintű megállapodással ellentétben visszamenőleges döntéssel(!) vitatják egyes formai hibás kiküldetések igazolását.

Nehogy félreértést keltsünk: több alkalommal, írásban tettünk eközben korrekkt javaslatot a munkáltató több képviselője felé olyan részletes szabályozásra, amely félre nem érthető módon, a vállalati szabályozásokkal összhangban biztosítja az MT. 25.par.-ban foglalt jogosultságok gyakorlását.

A munkáltató megengedte magának, hogy valós indok nélkül visszautasítsa javaslatainkat.

Legutóbbi fejlemény: a munkáltató „eszélösen lobogtatja” a több évvel ezelőtti „megalkotott” szabályzatát, amely a „kiküldetések és „munkaidőben történt eltávazások” tárgyában született.

Azt mondja, hogy „amíg más szabályozás nincs, addig ezt be kell tartani.”

Mi pedig azt mondjuk: „nem vagyunk veszekedős típusúak, ezeket a mómia szabályzatokat betartjuk, egy feltétellel: ha nem korlátozzák a jelenleg érvényes jogszabályokban biztosított jogaink teljeskörű, zavartalan gyakorlását.”

Egyébként fűtyülünk az olyan szabályzatokra, amelyeket a munkáltató mulasztása miatt idejében nem korszerűsítettek.

3. Munkaközi szünet

A munkáltató egyes képviselői úgy gondolták, hogy ma a „piacgazdaság” (egyek szerint korlátlan rablókapitalizmus) viszonyai közt „sikk”, „politikus törekvés”, ha azzal is javítják a munka hatékonyságát, hogy a munkaközi szünetet (MT. 122.par.) a munkaidő után ledolgoztatják. Elvégre ilyen törekvések természetesen egy „tulajdonosi”, „menedzseri” gondolkodású vezetőtől.

Az indok? „Bizonyára nem megy a munkavégzés kárára, ha a munkavállaló min. 20 perccel többet tölt a munkahelyén” — kapun belül! Közlekedési gondok? Jelentős munkavállalói idővesztések? Évtizedes alkalmazott gyakorlat felbolygatása? Elméletileg nem kimutatható eredménynövekedés? Sokezer ember újabb bosszantása? Ezek nem megfontolási szempontok!

Egyetlen szempont van: bármilyen bizonyítani, hogy „korszerű, menedzseri szemléletünk van”!

Hoppa József, Derján Jánosné

Munkanélküli-ellenes lakosság?

„A munkanélküliek társadalmi megítélése napról-napra romlik.” - olvashatjuk egyes újságokban, hallhatjuk a rádióban a kijelentéseket. Igaz-e ez?

Ha a sógor a munkanélküli, aki mióta ilyen helyzetbe került, annyit jár dolgozni, hogy nem ér rá segíteni a bort lefejtetni, az „talpraesett, beleváló, vagány” stb. Ha már a szomszéd fiáról van szó, akivel évek óta haragban vagyok, az adócsaló, táppénzcsaló, az én esélyeimet is rontó, engem is megkárosító gazember. Ha nem talál magának munkát, hát dologkerülő, élheterlen, semmirekellő.

Kilátások

A munkanélküliek száma egy éven belül eléri az egymilliót - jelentették be a kormány képviselői a múlt év végén. Ennyi munkanélküli ellátása a jelenlegi Foglalkoztatási Törvény alapján nem lehetséges, szükség van a törvény módosítására: másfél év helyett egy évre csökkent a munkanélküli ellátás ideje, s ezalatt is kevesebb járadékot kap a jogosult. Ugyanakkor több járulékot fizet a még dolgozó munkavállaló és munkáltatója a Szolidaritási Alapba, az eddigiektől eltérően ezután a betegszabadságon töltött időre járó kifizetésekből is járulékot kell fizetnünk! Így is van arra esély, hogy a Foglalkoztatási Törvény módosítása után nem kapnak járadékot a pályakezdő munkanélküliek, s akik saját maguk mondanak fel a munkahelyükön, azok (az eddigi 90 nap helyett) 180 nap múltával válnak jogosulttá a munkanélküli ellátásra.

Kiss Gyula munkaügyi miniszter szerint az állami vállalatok privatizációjának befejeződéséig számolni kell azzal, hogy a vállalat falain belül eddig meglévő „munkanélküliség” kikerül a falakon kívülre, az értéket nem termelőket nem tudja és nem akarja eltartani az új tulajdonos. Az új munkahelyek száma viszont alig nő. Mindemellett legnagyobb gondnak azt tartotta a miniszter úr, hogy a munkanélküliek *nem is akarnak elhelyezkedni igazán*. A munkáltatók cinikosságot vállalnak, mikor igazolják, hogy a kiközvetített személy valami-

lyen okból nem felel meg a meghirdetett munkára, az orvosok megalapozatlanul adják ki az igazolásokat, miközben a munkanélküli fekete munkát végez, s két fizetést vesz fel. Ezzel megkárosít mindannyiunkat, hiszen nem csupán el kell tartanunk, de nem is adózik tisztességesen, s a társadalombiztosítás hiánya miatt már fenyeget a veszély: nem lesz miből kifizetni a nyugdíjakat. A Kormány „koncepciójának” lényege, hogy az önkormányzatok ellenőrizték a munkanélkülit. Ha hetente 2-3 alkalommal berendelik, nem lesz ideje és alkalmuk fekete munkát vállalni.

Elbocsátások — szerencsés eset!

Mióta az Országgyűlés megszavazta a kötelező végkielégítést, egyre gyakoribb, hogy a munkáltató felmondásra bírja a dolgozót. Néha elég, ha azt mondja: mondjál föl te, mert mit gondolkodni rólad, miért rúgtak ki az előző munkahelyedről? Sok helyen szégyen elveszíteni az állást. Más esetben egyszerűen megszüntetik az utazási kedvezményt, nem kifizetődő bejárni a távoli munkahelyre. Kénytelen felmondani a munkavállaló. Előfordul az is, hogy a munkakörülményeket, a munkaidő-beosztást, a bérezési rendszert változtatják meg egyoldalúan, hogy ne érje meg az adott munkahelyen dolgozni. *S hol vannak ma olyan munkaszerződések, melyek ezt megakadályoznák?* Mire a dolgozó körülnéz, az utcán találja magát „saját hibájából”, munkalehetőség, végkielégítés, s hónapokig munkanélküli járadék nélkül.

Ha nem talál rendes munkahelyet, jönnek az ajánlatok:

- Nem jelentek be, így maradhat hivatalosan munkanélküli, s mindketten jól járunk.

- A munkaszerződésben csak a bér felét rögzítjük, így kevesebb járulékot és adót kell fizetnünk mindkettőnknek.

De mi történik egy esetleges munkahelyi baleset után? Nincs felelős, nincs kártérítésre kötelezett. Mi történik, ha lejár a munkanélküli ellátás ideje, s már nincs két fizetés, amelyből együttesen még el lehet tartani a családot. Más munkanélkülit alkalmaznak majd olcsó bérért, ha arra vetemedik valaki, hogy béremelést kérjen!

És a többiek?

Miért ajánlana magasabb bért a munkáltató, ha a munkát kisebb fizetésért is elvégzi valaki? Miért ne foglalkoztatnának részmunkaidősként a minimálbér alatt teljes munkaidőben, ha van, aki vállalja? Miért ne alkalmaznának éhbérért menekülteket, ha megtehetik? S ezek mind valamennyiünk elhelyezkedési esélyeit rontják, s valamennyiünk bérét csökkentik.

Kinek éri meg a feketemunka? Nem a munkanélkülieknek, ha pillanatnyilag úgy tűnik is. De ki ellenőrzi a munkáltatókat, akik megkötik (vagy nem is kötik meg) a hamis munkaszerződéseket?

A munkanélküliek családját is számítva legalább három millió ember sorsáról kell gondolkodnunk, s a kivezető út csakis új munkahelyek létrehozása lehet. Enélkül egymillió ember cserélődik csak százezer munkahelyen, s a körülmények csak romolhatnak. **Agócs Judit**

Február 9-én DKB-LIGA Caritas néven alapítványt hozott létre a nagykanizsai Gépgyári Dolgozók Független Szakszervezete, és két magánszemély. Az alapítvány célja, hogy a nagykanizsai gépgyárban és az általa alapított társaságokban segítse a nehéz körülmények között élő dolgozókat.

* * *

A LIGA Dél-Zalai Szövetsége és a LIGA Akadémia április 16-án tanfolyamot szervez *munkavédelmi és a munkaegészségügyi kérdésekről*. A nagykanizsai szervezők szívesen látják a szomszéd megyék érdeklődő aktivistáit is. Jelentkezni az Akadémián illetve Nemes Lajosnál lehet, írásban a szövetség címén, illetve a 92-73464-es faxon.

ARCOK A LIGA ÉLETÉBŐL

Aktív sportnak számít

Kézbesítők terhelése

Az 1992 évi XLV. új postai törvény még nem lépett életbe, de előreláthatólag a törvény, és kapcsolódó rendeletei tovább fokozzák majd a kézbesítők terhelését. Azonban van olyan postás is, akinek még ez sem lesz elég. Az alábbiakban Csanda János guinness-rekorderrel, a Postások Független Szakszervezetének tagjával beszélgetünk.

- Honnan jött az ötlet, hogy alvás nélkül kerékpározz át négy napot?

Két éve, szabadságaim alatt végigkerékpároztam Európát. Viszontagságos útjaim voltak, kényszerűségből nem alhattam, éjszaka, jégesőben kerekkeztem Párizsig. Útjaim úgy sikerültek, hogy szinte rekordokat bicikliztem.

- 37 éves, családos vagy, - a sportban pedig a Tour de France-on sincs non-stop követelmény.

- Nem volt szokatlan a non-stop munka. 5 éven keresztül nagyon zavart hogy munkásszálláson kell laknom, ezért olyan életvitelt folytattam, hogy folyamatosan dolgoztam végig a napot. Éjszaka, másodállásom végeztével reggel hétkor lefeküdtem aludni, és fél nyolcra húztam az órát. Már ekkor valami elindult az agyamban, így elkezdtem kacérkodni a sorssal.

- Hogy jön ehhez a szakszervezeti munka?

- A szakszervezet ott kapcsolódott be, hogy két évvel ezelőtt, májusban 965 kilométeres, 51 órás biciklizés után csonthártyagyulladás után feladni kényszerültem a sportot. A padlón voltam, és akkor a 70. Posta független szakszervezeti ügyvivője, Csatári Lajos - jó érzésű, melegszívű ember -, a szárnyai alá vett. Van egy nyilvános tablónk, ahol cikkeket jelentetett meg rólam. Azt írta „Aki nem ismeri a fehér zászlót”, tehát, hogy soha nem adom fel. A szakszervezet nemcsak erkölcsi, anyagi támogatást is adott.

- Tehát szponzoráltak...

- Nemcsak ezért. A független szakszervezetnek agilis apparátusa van, és bízunk egymásban. A másik szakszervezetnél is volt egy-két felvillanás, amire emlékszem. Még a rendszerváltás után, egy munkasgyűlésen hallottam egy-két szívmengető felszólalást, akkor, amikor a függetlenek még igazi ellenzékiek vol-

tak. Néhány ember majdnem agresszív, elkeseredett hangon szólt a béremelésről, vagy az egyenruha kérdéséről, amiből kirajzolódott a mostani vezérkara a PO-FÉSZ-nek (Postások Független Érdekvédelmi Szervezete). Azért léptem be, mert olvastam néhány bátor cikket, éreztem valami melegséget, hogy ez az ember ki mer állni, és meg meri kockáztatni az állását, mert akkor nem tudhatta senki, hogy ez mivel jár. Ez győzött meg minket, akik 3 éve átmentünk ebbe a szervezetbe.

- A munkád során is biciklizhetsz?

- Átkértem magam egy olyan körzetbe, ahol kerékpárral kézbesíthetnek. A kézbesítők nagyon keveset keresnek, ez 12-13 ezer forintot jelent nettóban. Megdöbentő, hogy azokra az emberekre, akiket csak ennyire díjaznak, több százezer forintot bízunk rá. Tehát nem vagyok értékes tagja a társadalomnak, viszont olyan munkát végzek, ami felelősséggel jár, és mostanra a nagy terhelés miatt szinte elviselhetetlen lett.

- Neked viszont kevés ez a terhelés...

- Akik egy kicsit idősebbek, iszonyatos szívproblémákkal, vizérgondokkal küszködnek. Ráadásul a régi, megbízható postás bácsik, akikhez nem is vagyunk állítólag hasonlatosak, a saját kicsi táskájukkal járták a körzetet, ezzel szemben mi két hatalmas nyiltáskával **30-50 kilóval indulunk naponta**. 10 kilométer egy körzet, és sokat kell lépcsőzni is. Nyáron kitalálták az új postatörvényt, úgy tudjuk, márciustól a megterhelés meg fog nőni. Eddig megegyezésem alapján a 120 ajánlott levelet, ha a lakó nem volt otthon a postás bedobhatta a ládába, most ezeket külön ki kell majd vinni. Újabb kivétel, és ha nincs otthon, akkor le kell értesíteni, és bemehet érte a postahivatalba. Ha 300 helyre becsöngetsz, akkor még csak leveleket adtál át, plusz 60-70 utalványt, közben megpróbálsz az emberekkel kontaktust teremteni, valamint a pénzzel bánni...Ha intenzíven csinálod, aktív sportnak számít.

- Ki állapította meg a normákat?

- Senki. Nem volt vizsgálat, hogy mennyire terhelhetők az emberek, erről mindig is a karosszékekben döntöttek. Ráadásul szabadságolásuk idején a kollégák munkáját is el kell végezni. Az ajánlott levelek nem is mindig indokol-

tak, mert ha egy vállalatnak van pénze, akármilyen levelet küld, ajánlva adja fel. Ez a minőség nagyon komoly romlásához vezethet, és a kezelhetőség csökkenéséhez. A postahivatalokban egyre nagyobb lesz a sor. A szakszervezet most megpróbál intézkedni, hogy ne így legyen. Én is jelölt vagyok az üzemi tanács választásokon. A fiúk bízunk bennem, mindent meg fogok tenni, hogy ezekbe a kérdésekbe is legyen beleszólásunk.

Nő a volánnál

Kozik Ferencné, aki 7 év tehertaxizás után nemzetközi fuvarokat vállal, néhány hónapja a kamionos szakszervezetünk (NEGOSZ) tagja. Így, legalábbis ami a kamionvezetőnőket illeti, ezen a területen 50 %-os a LIGA reprezentativitása...

- Ketten vagyunk Magyarországon nők, akik nemzetközi fuvarokat viszünk. Férfikollégáim segítőkészek, a határokon előreengednek, és rádión mindig megbeszéljük egymással, hogy éppen milyen útvonalat érdemes választani, ha valahol áll a forgalom. Egyébként is, a sofőrökben megvan a szolidaritás, a „zsiványbecsület”. A múlt hónapban, amikor megtudtuk, hogy a komphajó katasztrófában életét veszttette 5 magyar kamionsofőr, a vállalatomnál, a Nógrádtransped Kft.-nél elkezdünk gyűjteni a családjaiknak, és két nap alatt összegyűlt 9000 forint.

- Úgy tudom a NEGOSZ is gyűjtésbe kezdett, a határokon felállították az úrnakat, és azóta jelentős összeg gyűlt össze. De nem ezért lettél szakszervezeti tag.

- Tagja voltam korábban is a szakszervezetnek, de azt gondolom, ha a tagdíjat fizetem, azért nyújtsanak is valamit. Tőlem is azt kérdezik a munkatársaim, hogy „Mit tudtok adni?”. Azonkívül szeretek közösséghez tartozni. Egyelőre nincs panaszom az új Kft.-re, korrekt, hiszen az indulásakor átvette a gépkocsivezetőket, de előfordulhatnak olyan problémák, amelyek megoldásában hatékony lehet a szakszervezet. Szóval ezen a területen még csak most indultunk el.

- A család hogyan viseli a külföldi utakat?

- Két gyermekem van, ők már megszokták, hogy ritkábban látnak. Ráadásul a férjem is sofőr. A gyermeknevelésbe besegítenek a nagyszülők. Remélem, hogy egyik gyermek sem választja ezt a szakmát. Két sofőr elég egy családban.

K.L.

EDUCATION INTERNATIONAL

- kongresszusi beszámoló -

1993 január 22-25-ig tartotta tizenötödik és egyben utolsó világkongresszusát a Szabad Tanárszakszervezetek Nemzetközi Szövetsége (IFFTU). Csak egy vékony fal választotta el a több mint 100 országból 9 millió tanár képviselőjében megjelent küldötteket egy másik kongresszustól, az évtizedeken át rivális másik nagy szakszervezeti világszövetség (WCOTP) kongresszusától. Miután az évek során kialakított közös elveket a két kongresszus elfogadta és mindkét szervezet kimondta feloszlását, január 26-án az egyesített kongresszusi teremben a küldöttek egy új oktatási világszervezet (Education Internacional - E.I.) megalakításáról határoztak. Az E.I. 20 millió oktatásban dolgozó munkavállaló képviselőjében a világ legnagyobb szakmai szervezete.

A Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete a TDDSZ-szel közösen, Közép és Kelet-Európából elsőként lett tagja a demokratikus világszervezetnek. A lengyel Szolidaritást a csehszlovák, a bolgár, a lett, a litván, az albán, a horvát és a román szakszervezetek követték.

A WCOTP befogadta a bolgár szakszervezetet, a Pedagógusok Szakszervezetét, az egykori „Nagy Jugoszlávia” mamut szervezetét, és egy szlovák pedagógus szervezetet. Mindkét Világszervezet munkájában részt vettek olyan szervezetek a régióból, amik még nem váltak teljes jogú taggá. Az ő felvételükről már a világ szakszervezeti mozgalmának legelismertebb személyiségeiből álló szakértői bizottság fog dönteni. A két szervezet között létrejött megállapodás egyik legfontosabb eleme volt a bizottság felállítása. Feladata, hogy megvizsgálja elegendő-e a csatlakozni kívánó szervezet olyan alapkövetelményeknek, mint a tagok önkéntes csatlakozása, demokratikus felépítés, pártoktól és az

államtól való függetlenség, stb. Mindez fontos politikai eszköz lehet azokkal a szervezetekkel szemben, amelyek totalitáriánus berendezkedés mellett jöttek létre, s amelyek nem indítottak el valódi reformokat annak érdekében, hogy szabad, demokratikus szakszervezetté váljanak.

Az új szervezet megalakulása történelmi esélyt jelenthet az oktatásban érdekelt szakszervezetek számára. Az a politikai erő, amit a szervezet képvisel, rendkívül fontos lehet akkor, amikor el kell érni, hogy a nagy pénzintézetek - IMF, World Bank, stb. - egyre többet fordítsanak oktatási és szociális beruházásokra. Fontos erő lehet a demokratikus alapelvek képviselőjében nemcsak a jövőbeni tag-szakszervezetek felé, de azok kormányai, tárgyalópartnerei felé is. Az oktatás érdekeinek képviselője megerősödhet a legkülönbözőbb társulásokkal (Európai Közöség, EFTA országok, stb.) szemben is. Megnöhet az oktatás érdekvédelmi szerepe a szakszervezeti mozgalmon belül és az egyes kontinenseket tekintve is.

A tárgyalt kérdések közül kiemelkedik a főként Európában elszabaduló idegengyűlölet, etnikai ellentétek, antiszemitizmus. A PDSZ kezdeményezésére előterjesztett határozat, ami a pedagógusok közös fellépésére szólít fel a negatív tendenciákkal szemben, ellenszavazat nélkül került elfogadásra.

Számos súlyos gazdasági válsággal küzdő országban mindenható megoldásként erősödik fel az a nézet, miszerint a kontroll nélküli szabad piacgazdaság a fejlődés mindenható kulcsa. Ezekben az országokban a szociális kérdések és az oktatás gondjai háttérbe szorulnak, és megindul a leszakadás visszafordíthatatlan folyamata. A közép- és kelet-európai szakszervezeteknek számos hasonló problémával kell szembenézniük. Az ok-

tatás alulfinanszírozottsága, az új típusú központosítási törekvések és a felelősség áthárítása egyszerre vannak jelen. A túlszabályozás, másutt a szabályozás teljes hiánya kaotikus reformokkal teszi zavarodottá az oktatás szereplőit. Az állam, az önkormányzatok, a pedagógusok, a szülők, az egyházak mind-mind sajátos szempontjaikkal befolyásolni kívánják az iskoláztatást. Míg hol egymásra, hol magukra mutogatnak, a meg egyezést, egymás megértését, elfogadását célként is egyre kevesebben fogalmazzák meg. A pedagógus szakszervezetek bölcsessége lehetne a híd a sokszor kibékíthetetlennek látszó álláspontok között. A hátrahagyott évtizedek hátra nem hagyott öröksége, hogy a szakszervezeteknek bizalmatlansággal kell szembenézniük, de azokkal szemben is akiket képviselnek. A régió szakszervezeteinek közös gondjai, feladatai együttműködést követelnek. A közös fellépés elengedhetetlen az oktatásban dolgozók élet- és munkakörülményei romlásának megállítása az elbocsátások megelőzése az oktatás stratégiai szerepének elismeretése érdekében.

Az oktatásra súlyos szerep hárul a jövő generációja nevelése során, hogy képessé kell tenni tanítványainkat olyan egyetemes gondok megértésére, kezelésére mint pl. a környezetvédelem, az előítéletes gondolkodás elleni harc.

Mindezen égető feladatok megoldása érdekében a szakszervezeteknek szövetkezniük kell. A nemzetközi fellépés politikai súlyát is használva meg kell kezdeni a regionális együttműködést. Ennek a Stockholmban felismert szükségyszerűségnek első lépése lesz az a konferencia, amit a PDSZ rendez március 5-7-ig Budapesten.

Kovács István

Pártok és a LIGA

A LIGA elnöke, alelnöke március elején parlamenti pártok elnökeivel folytatott egyeztető megbeszélést az együttműködés időszaki kérdéseiről. Március elsején az MSZP képviselőjével állapodott meg abban, hogy mindkét szervezet érdekelt a társadalombiztosítási önkormányzati választások eredményes lebonyolításában. E szervezetek „ezért a nézetkülönbségek-

től függetlenül közös erőfeszítéseket fognak tenni azért, hogy a választásra jogosultak 25%-a szavazzon, és így a jelenlegi felügyelőbizottságokat a munkavállalók és a nyugdíjasok bizalmát élvező önkormányzatok váltsák fel”-hangsúlyozták közös közleményükben. Március 3-án pedig, az SZDSZ elnökségével közösen kiadott közleményükben a

két szervezet vezetői kijelentették, hogy „a választások kiemelt fontosságú események a magyar társadalom életében. Mindkét szervezet fontosnak tartja, hogy az állampolgárok, megismerve a társadalombiztosítási önkormányzatok jelentőségét, minél nagyobb számban vegyenek részt a választásokon.”

A mediátor az USA-ban

A HARSONA januári számában olvashattuk, hogy a Munka Törvénykönyvéből hiányzik a munkaügyi közvetítők szerepének pontos meghatározása. Az alábbiakban Kozłowski professzor (Loyola Egyetem, Chicago) munkaügyi kapcsolatokról tartott előadásából közlünk részleteket.

A mediátor közvetítői, ki-egyenlítői tevékenysége az USA-ban független tevékenység. Nem áll kapcsolatban az össz-szövetségi Munkaügyi Minisztériummal, semmilyen kormányzati szervvel. A semleges mediátori szervezet az egész USA-t átfogja, 200 mediátoruk dolgozik. Különböző szakmákból kerülnek ki: szakszervezeti vezetők, akadémikusok, egyetemi tanárok, menedzserek köréből. Semlegességük folytán egyik felet

sem kényszeríthetik valamely döntés meghozatalában, ugyanígy sem a munkavállaló, sem a munkáltató nem kényszerítheti a mediátorokat.

Az amerikai munkaügyi törvények értelmében a szakszervezet, ha munkaügyi vitát akar kezdeményezni a munkaadóval, akkor 16 nappal előtte értesítést kell küldenie a munkaadónak és 30 nappal előtte a mediátornak. A mediátor, miután megkapta az értesítést, felveszi a kapcsolatot mind a munkaadó, mind a munkavállalóival szervezettel, tájékozik a problémák felől és felajánlja közvetítését. Ha igényt tartanak rá, 5 nappal a határidő lejártá előtt összehívja a munkaadói és a munkavállalói képviselőket.

Amennyiben a két fél bármelyike közli, hogy nem tart igényt a mediátori közreműködésre, akkor az ügy tárgya-

lan részéről. Ha igényt tartanak rá, a mediátor kipuhatolja a két fél álláspontját. Ezután egyidőben, egy színhelyen találkozik a két fél képviselőivel. Először a munkavállalók, majd a munkaadók képviselőit hallgatja meg.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a mediátor a legjobban akkor jár el, ha meghallgatva a két fél állásfoglalását megállapítja, hogy tulajdonképpen mik azok a vitás pontok, amikben a felek között nincs egyetértés.

A mediátor tárgyalási stílusa a legkülönbébb lehet. Vannak, akik az áthidaló álláspontokat rögtön kitapogatták, vannak agresszív típusúak, de egyet a mediátor soha nem tehet: nem kényszerítheti véleményét, akaratát egyik félre sem, sohasem mondhatja, hogy „*Őn rosszul látja, én így látom; így fogjuk áthidalni a kérdést*”.

Mert amennyiben kiderül, hogy a mediátor - akármelyik fél részére is - részrehajló, abban a pillanatban összeomlik a közvetítő szerepe.

Előfordul, hogy az első percek után úgy látja, hogy a szemben álló felekkel külön-külön kell tárgyalni, hogy a helyzet ne mérgesedjen el még jobban. Ebben az esetben jóformán csak közvetíti a véleményeket. Egy másik módszer — ha a két fél között nagyon elmérgesedett a helyzet —, hogy a felek egy-egy képviselőjével tárgyal csak.

A mediátornak oda kell figyelnie a partnerek véleményére. Jó kommunikátornak is kell lennie, hogy jól tudjon közvetíteni, az egymással szemben álló nézetekben felfedni az áthidaló megoldásokat, az ellentétes álláspontokat közelíteni.

Lejegyezte: Hegedűs László

A LIGA-Akadémia felhívása

A LIGA-Akadémia az idén is tervez kihelyezett tanfolyamokat a vidéki szervezetek számára. A témát, időpontot a helyi igényekhez alakítjuk. Néhány témajelölés:

- 1) Szakszervezeti tevékenység a munkahelyen. A szakszervezet feladatai, lehetőségei.
- 2) Jogi ismeretek. Az új Munka Törvénykönyv, Közkalkalmazotti Törvény, egyéb vonatkozó jogszabályok és alkalmazásuk.
- 3) Kollektív szerződés. Mit tartalmaz a szerződés, hogyan tárgyaljunk.
- 4) Bértárgyalás, a vállalat gazdasági helyzetének megítélése. Hogyan értelmezzük a vállalati mérleget?
- 5) A szakszervezeteket érintő (üzemi tanácsi, közalkalmazotti tanácsi, társadalombiztosítási) választások. Szakszervezeti kampány. Az üzemi tanács működése, a társadalombiztosítási reform. Az ÜT, TB és a szakszervezetek kapcsolata.
- 6) A megválasztott ÜT tagok képzése.
- 7) Privatizáció, gazdasági átalakulás. Milyen jogai vannak a szakszervezetnek? Mit ne tegyen? A dolgozók tulajdonhoz jutásának lehetőségei.
- 8) Létszámleépítés. Mit tehet, mit tegyen a szakszervezet?
- 9) Munkanélküliség. A munkanélküliek lehetőségei. Mit tehet a szakszervezet a munkanélküliek érdekében?
- 10) Anyagi lehetőségeinktől függően támogatjuk a helyi szervezésű nyelvtanfolyamokat, amennyiben az a szakszervezet nemzetközi kapcsolattartását segíti elő. A költségek egy részét az Akadémia, másikat a résztvevők fizetik.
- 11) Terveinkben szerepel, hogy a szakmai, területi irodák alkalmazottainak képzését támogassuk (pl számítógépképzés, gazdasági ügyintézői tanfolyamon). A képzés költségének felét az adott iroda, felét a LIGA Akadémia fizetné.

Várjuk jelentkezéseket!

Kende Ágnes, Koller Erika

Oktatók Franciaországból

A francia CFDT szakszervezet két szakértője, Francoise Bourel és Denis Parat februárban másfél hetet töltöttek Magyarországon. Három tanfolyamot tartottak. Február 12-14-ig Tatán a PDSZ aktivistáinak egy oktatóképzőt, február 15-17-ig a Tárogató úton a LIGA és a Munkástanácsok aktivistáinak is oktatóképzőt, és végül február 19-21-ig a Tárogató úton a LIGA aktivistáinak egy ún. szakszervezeti alaptanfolyamot. Francoise Bourel szeptemberben már járt Magyarországon, így neki már nem volt teljesen ismeretlen a magyar helyzet, a magyar szokások. Ez az oktatás során is érződött: olyan ismereteket, módszereket adtak át, amik jól használhatók a mi viszonyaink között is. Az előadók szuggesztivitása, kedvessége mindenkit magával ragadott, a három nap alatt a hallgatók között is baráti kapcsolatok szövődtek. Sajnos, a két utóbbi tanfolyamon kevesen vettek részt, ami nagy kár, mert szerencsésebb lett volna, ha minél többen hasznosíthatnák további munkájukban ezt a segítséget.

A francia előadókkal való megbeszélés után úgy látjuk, érdemes ezt az együttműködést folytatni. Ha a terveink szerint alakul minden, és anyagi lehetőségeink is engednek, akkor a választások után, június elején az előadók újra Magyarországra jönnek. Ekkor is három tanfolyamot szervezünk: folytatjuk mind az oktatóképzőt, mind az alaptanfolyamot, (az előbbi egynapos, az utóbbi 2 vagy 3 napos lesz), valamint tartanánk egy tárgyalási tanfolyamot is. Ezen felül megállapodtunk abban, hogy az Akadémia segítséget kap tőlük egy átfogó képzési program kidolgozásához.

Mivel a tanfolyamok ideális létszáma 16-20 fő, az oktatóképző és az alaptanfolyam programjába pótlólag is be lehet kapcsolódni, de a később csatlakozottak számára külön felkészítő programot tartunk. Kérjük, hogy még márciusban jelentkeztek ezekre a tanfolyamokra, ezúttal ne írásban, hanem telefonon vagy személyesen. Ezt egyúttal igényfelmérésnek is szánjuk, látni szeretnénk, hány hallgatóra számíthatunk.

Kende Ágnes

AZ OLCSÓBB VÁLTOZAT

Januári számunkban Prugberger Tamást a kolltív munkajogról kérdeztük. Márciusi témánk az egyéni munkajog.

P.T.: - A magyar jogban munkaszerződés során csak az alap munkadíjban kell megállapodni. Ezzel el lehet csalni a munkavállalót egy cégtől magasabb szobeli pótlékokkal, amit aztán nem kap meg...

A végkielégítés új szabályozás, a nyugat-európai jogot követi, csak a szolgálati idő számít. Nálunk sok a visszaélés a végkielégítéssel. Vállalatok átszervezik magukat, így a törvényes végkielégítés nem jár. A bírói gyakorlat úgy segít, hogy jobb híján a jognyilatkozatban való megtévesztés jogszabályát alkalmazza. Hiszen ha átalakul a vállalat, a dolgozók nem tudják, hogy ez kihat a végkielégítésre is. A másik álláspont, hogy előzetesen olyan szerződést kössenek, hogy megegyezéssel a szolgálati idő folyamatosan számíttson.

- A MT szerint itt nem lehet pozitívan eltérni.

- A MT az áthelyezés intézményét megszüntette, de a Legfelsőbb Bíróság Munkaügyi Kollégiumának határozata szerint amennyiben egy vállalatot szétbontatnak, ha a cég jogutód, össze lehet vonni a

szolgálati időt. Ezt szerződés nélkül is alkalmazni kellene, kiterjesztő értelmezéssel.

- Ameddig végkielégítés jár, nincs munkánélküli segély.

- Ez jogdogmatikailag is képtelenség, mert a végkielégítés bánatpénz, a másik biztosítási jog! Főleg, ha rendkívüli vagy törvénytelen felmondás esetén a munkáltató nem kívánja az illető visszahelyezését, akkor kétszeres végkielégítéssel mentesülhet. Azért mert nagyobb pénzt kap a dolgozó, ne járjon munkánélküli segély?

El kell ismerni, hogy ha a munkavállaló sem akar visszamenni, akkor is a végkielégítés kétszerese jár. Ez a nyugat-európai országokban nem így van, mert ha a munkavállaló kéri, akkor csak a tényleges kárait igényelheti.

- A felmondási idő mennyire egyezik más országok rendelkezéseivel?

- Egyes országokban kedvezőbb mint nálunk, van ahol nem, de figyelembe kell venni, hogy mások a fizetések. Törvényellenes felmondásnál Nyugat-Európában nem kétszeres végkielégítés jár, hanem van, ahol 2 éves kereset. És akkor nálunk még munkánélküli segély sem jár. Nem így kellene ösztönözni a munkavállalót. A munkaügyi hivatal ajánlja fel munka-

helyeket, és ha nem fogadja el a munkavállaló, akkor vonja el a segélyt.

A Munka Törvénykönyve inkább munkáltatóbarát, mint munkavállaló-barát, a kormányzat be akarja hozni a külföldi tőkét, de ez megnöveli a neokolonizáció veszélyét. Tudok olyan textiltől, amelyik részvényeinek 50%-a német tulajdon, ott kint a gyár légkondicionáló berendezéssel, fürdővel ellátott, mert ezt az ÚT kikényszerítette. A magyarországi gyárban nincs semmi ilyesmi, itt nem kell erre költeni.

- A privatizáció hogyan hat a joggyakorlatra?

- Jól működő vállalatok privatizációjával lehetetlenné válik a gazdasági verseny. A Szociális Charta akcióprogramjában le van írva ez az egységes EK norma, nem lehet felmondani munkavállalónak üzembirtokos váltás esetén 1 évig. Mi nem vagyunk tagjai az EK-nek, itt el lehet bocsátani a dolgozókat. Ha felszámolás történik, akkor a hátralékos bért a felszámolási eljárás keretében a sorrendi elsőség védi. De csak akkor, ha van vagyon. Ezzel szemben az is EK norma, hogy 2-3 havi bért garantálni kell. Ez a csődalap, amely nálunk még nem létezik.

K.L.

HARSONAPOSTA

A LIGA B.A.Z. megyei regionális központja márciustól új kiadványt jelentet meg. Címe Bors. Sok sikert kívánunk lapírtóknak!

A LIGA Harsona februári számában tévesen jelent meg a Mandátumvizsgáló Bizottság tagjainak névsora. Nem Kozák Adolfné, Szabó Klára, hanem Deák Zoltán és Szabó György a bizottság tagjai.

Helyreigazítás

Kalmár Béla közölte szerkesztőségünkkel, hogy a LIGA HARSONA februári számában az Öry Csabával közölt beszélgetésben tévesen hangzott el, hogy személy szerint részt vett volna a törvénnyel kapcsolatos parlamenti lobbyzásban. „Magam, mint elnöki tanácsadó rendszeres napi kapcsolatban álltam a lobbyzási tevékenységet vezető LIGA elnökkel, és az e munkában részfeladatokat ellátó többi LIGA tisztségviselővel. Az érintett törvények meghozatala után írásos tájékoztatóban rögzítettem azokat a tapasztalatokat, amelyekkel tanácsadói minőségemben szembesülni voltam kénytelen”- írja az elnöki tanácsadó.

Februári számunk nyomdába adása után kaptuk meg Rózsa Sándornak, a VFSZSZ Kecskeméti Állomásfőnökség Munkástanácsa elnökségi tagjának levelét, amely szívből gratulál a megválasztott új elnöknek, valamint azoknak „akik névtelenül is azon fáradoztak, hogy a szervezetben tényleges változások történjenek”, és akik éjt nappallá téve dolgoztak a küldöttgyűlés különböző fórumain.

A küldöttgyűlésről írt Kékesi Sándorné is, Csurgóról. A Küldöttgyűlésen folyó vitákról „Hemingway jut eszembe, az emberfeletti küzdelme a nagy hallal, és végül a győzelme”-írja. Köszönetet mond a résztvevőknek, a meghívott vendégeknek, majd ezzel zárja sorait: „A Ligaszív dobog bennünk tovább, kisebb - nagyobb buktatók biztos előfordulnak ezután is, de a történelemben tisztán kell, hogy beíródjon ez a küldöttgyűlés is.”

NYUGDÍJAS HÍREK

Március 3-án a LIGA és a Nyugdíjas Bizottság képviselői találkoztak Mihalovics Ervinnel, a Nyugdíjas Kamara ügyvivőjével. A megbeszélésen szóba került a közelgő TB választásokra való felkészülés, illetve a LIGA Nyugdíjas Bizottság kamarai tagsága.

Március 9-én tartja ülését a Nyugdíjas Bizottság a Magyar Szakszervezetek Nyugdíjas Tagozatainak Együttműködési Tanácsa megalakításáról. Szeretettel köszöntjük Szőke Lászlónét, a hozzánk csatlakozott 5000 TUNGSRAM-nyugdíjas képviselőjét, aki először vesz részt a Bizottság munkájában.

Kiadja a LIGA Tanács
Felelős kiadó: **Öry Csaba**
Felelős szerkesztő: **Kozák László**

LIGA

1071 Budapest
Városligeti fasor 45.
Tel.: 142-4105, 142-6957
Fax: 142-8143

Készült: **LIGAprint Kft.**
1152 Budapest
Széchenyi (volt Czabán Samu) tér 1.
Telefon: 169-0812/22